Anul al 55-lea | 14 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei } | 14 Pagini | Nr. 103 Joi 14 Aprilie 1938
P IIII

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Misiunea elitei intelectuale

Cu prilejul celui de-al treilea congres pentru pedagogie și didactică școlară în domeniul istoriei, geografiei și filosofiei, care s'a ținut zilele trecute la Praga, d. dr. Beneș, președintele republicii cehoslovace, a pronunțat o cuvântare interesantă, privitoare la rolul și misiunea elitei intelectuale în conducerea politică a statului și a națiunii.

D. dr. Beneș, care este și d-sa un exponent al elitei intelectuale cehoslovace, după cum a fost și dr. Masaryk, cel d'ntâi președinte al republicii, a constatat, după încheierea păcii, că tocmai cetățenii cu titluri academice au mai puține cunoștințe practice asupra problemelor politice, sau, dacă se interesează de aceste probleme, o parte dintre ei dovedesc un spirit critic exagerat și negativ, manifestând neîncrederea în forțele creatoare ale națiunii și condamnând cu prea multă ușurință opera săvârșită de oamenii de guvernământ ai partidelor politice, au greșelile lor.

D. dr. Beneș, pornind dela această constatare, a spus că astăzi problemele politice sunt mai complicate și influența statului și a societății asupra individului, mai mare decât altă dată.

De aceea și datoria elitei intelectuale este să adâncească aceste probleme, să studieze, cu mai multă independență de spirit și cu o mai accentuată voință de a contribui la binele public, arta de a guverna, pe temeiul legilor și comandamentelor eticei, filosofiei, sociologiei și economiei politice, cu aplicațiuni directe la viața națională, la întărirea statului și la propășirea tuturor păturilor sociale.

Șeful statului cehoslovac a reamintit că formațiunea omului superior politic, în sensul de apărător al intereselor naționale și de agent activ aflat în serviciul public, este în strânsă legătură, nu numai cu complexul cunoștințelor sale, cu experiența și capacitatea sa, dar și cu tăria sa de caracter și de convingere, spre a putea întreprinde lupta în condiții favorabile pentru îndeplinirea unui ideal sau a unui program cu scopul îmbunătățirii organizației statului și a vieții sociale și cetățenești.

Firește, că în toate țările, indiferent de regimul ce-l au, rolul elitei intelectuale este de o importanță covârșitoare în domeniul politicii idealiste și pozitiviste.

Dacă această elită este conștientă de misiunea ce o are de împlinit, în marele cadru al intereselor naționale, sociale, economice și culturale; dacă ea se afirmă ca o forță morală și constructivă și nu se lasă amăgită, dominată, sau fărâmițită de celelalte forțe politice și sociale cu interese limitate și nici atrasă de doctrine utopiste, sau distructive, ea poate să creeze curente puternice și sănătoase în opinia publică, să întrețină încrederea în forțele morale ale națiunii și să contribue, în toate direcțiile, la valorificarea energiilor, la propășirea generală și la întărirea organismului statului.

Reamintim că, în toate epocile critice, în care s'a constatat o slăbire a forțelor morale și constructive, — după un război dezastruos, sau după o criză de autoritate cu efecte în ordinea socială, economică, financiară și culturală, — s'a făcut apel la elita intelectuală să-și îndeplinească misiunea pe care a definit-o, cu atâta claritate, d. dr. Beneș, președintele republicii cehoslovace, în cuvântarea ce a pronunțat-o în aula Universității „Carolina" din Praga.

Și noi avem nevoe de o asemenea elită care, în împrejurările grele prin care trecem, să fie pătrunsă de îndatoririle ce i le impun prefacerile politice și scăderile constatate în viața publică.

ASPECTE SOCIALE DIN ARDEAL

INVĂȚĂTORUL ȘI SATUL

de I. AGÂRBICEANU

Nu pentru limitarea puterilor și drepturilor Statului național, ci pentru mai bune rezultate a școlii primare, și mai ales pentru armonia necesară dintre preot și învățător, credem că s'a greșit când nu s'a mai lăsat nici un cuvânt satului și Bisericii în numirea și controlul învățătorului sătesc. Mai ales azi când avem foarte multe școli primare sătești cu mai mulți învățători, formând un corp aparte, independent de comună, și când multe din sarcinele clădirii și întreținerii școlilor cad asupra populației.

Unul din relele principale, constatate la noi, în urma noului sistem, a fost că satul nu și-a cunoscut învățătorul înainte de a se prezenta, n'a știut dacă e cântăreț sau ba, dacă e bisericos sau nu, dacă e de aceeași confesiune cu locuitorii, sau nu este.

Conflictul și rivalitatea dintre preot și învățător se observă, după unire în special, în satele în care învățătorul nu e de aceiași confesiune cu majoritatea românilor din sat. Sunt destui învățători model, cari deși nu sunt de aceeași confesiune cu sătenii, trăesc în armonie și cu preotul și cu poporul. Oameni cu un ideal cultural, cari înțeleg deosebirea confesională dintre români ca o realitate ce nu poate fi azi combătută, și-și văd cu sârguință de munca lor culturală. Mai ales aceia cari au o solidă educație religioasă. Cari nu socotesc a fi greșală să intre în biserica satului, deși nu e de confesiunea lor,

(Continuare in pagina 2-a)

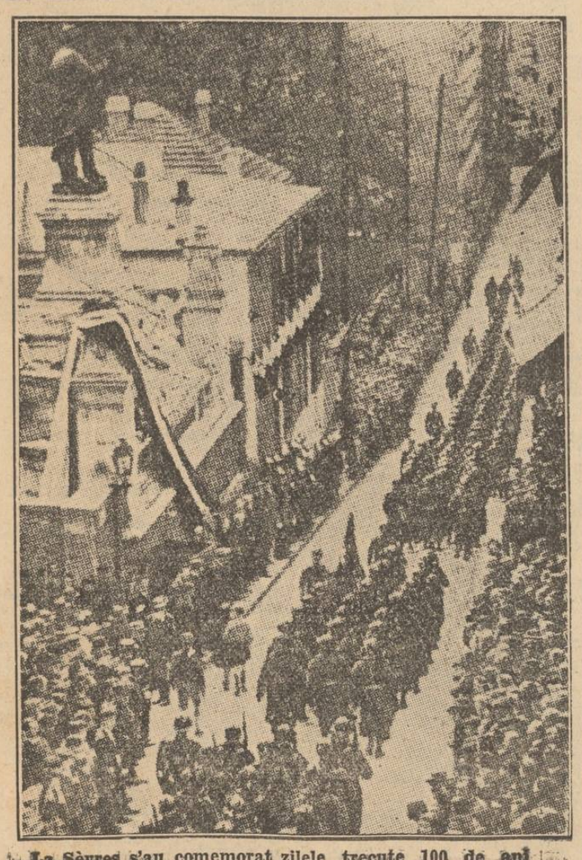

La Sèvres s'au comemorat zilele trecute 100 de ani dela nașterea lui Gambetta

99 LA SUTĂ

Instituție romană de o antichitate venerabilă, plebiscitele regăsesc în secolul nostru o actualitate neașteptată. După o eclipsă de aproape douăzeci de secole, plebiscitul apare în dreptul modern sub forma apelului la popor, practicat de revoluția franceză, pentru aprobarea diferitelor constituții revoluționare și a diferitelor anexiuni teritoriale înfăptuite de revoluție.

Origina acestor consultări populare trebue căutată în ideia contractului social: Poporul este depozitarul puterii suverane. Prin urmare constituția, care modifică contractul social, trebue supusă spre ratificare națiunii.

Moștenitor al ideologiei revoluționare, Napoleon transformă apelul la popor, dintr'o instituție de guvernare directă într'o instituție de guvernare reprezentativă: Poporul francez îi deleagă suveranitatea lui sub forma puterii imperiale, concepție reluată de urmașul său Louis Napoleon, cu prilejul loviturii de stat din 1851, care a dus la întemeierea celui de-al doilea imperiu.

In Italia secolului trecut, plebiscitele n'au avut scopuri politice, ci naționale. Începute în 1848, terminate în 1860, obiectivul consultărilor populare, în diferitele provincii era ca națiunea italiană să hotărască asupra destinelor sale naționale, pronunțându-se asupra unificării italiene.

Timp de o jumătate de secol, până la terminarea marelui război, plebiscitul dispare aproape de pe scena politică. Intr'o societate statică, regimul reprezentativ liberal, reușește prin metodele sale să mențină echilibrul politic al continentului.

Odată cu tratatele de pace, vechea practică a plebiscitului intră însă atât în dreptul internațional cât și în cel constituțional. Plebiscitele din Carintia, din Silesia de Sus, din Burgenland, din Sarre, întemeiate pe ideia autodeterminării și inscrise în tratate, ca mijloace de a pune capăt certurilor naționale, în regiuni cu populație mixtă, constitue un precedent al consultării austriace din 10 Aprilie.

Diferite constituții democratice după războiu, inspirate de principiul guvernării directe au introdus și ele plebiscitul. In Italia, practica electorală a transformat alegerile într'o operație cu caracter plebiscitar. Votul listei unice a candidaților capătă semnificația unei aprobări a orientării politice generale a guvernului. In Germania, constituția democratică de la Weimar, prevedea posibilitatea plebiscitului pentru eventualitatea demiterii președintelui republicii.

D. Adolf Hitler a găsit astfel în istoria contimporană numeroase precedente de întrebuințarea metodei plebiscitului, care în viața politică a Reichului are două obiective deosebite: ratificarea cu da sau nu a politicii generale a guvernului și aprobarea listei unice de candidați ai regimului pentru Reichstag. Practica plebiscitului german a reînviat însă ideia napoleoniană a delegării puterii suverane unui șef unic. Plebiscitul din 19 August 1934, a ratificat hotărirea luată de guvernul Reichului la 2 August 1934, de a încredința d-lui Hitler îndoita funcțiune de cancelar și Președinte al Reichului.

Detentor al puterii supreme, cu consimțământul unei sdrobitoare majorități, d. Hitler are astăzi cele mai absolute puteri, pe care le-a avut vreodată un om de stat.

Atribuțiile Führerului sunt în practică fără limite. Dar puterea cea mai absolută are nevoie la temelia ei de un principiu de legitimitate. De aci, nevoia consultărilor plebiscitare, care confirmă periodic puterile delegate Führerului de suveranitatea populară, în 1934.

Pentru ca un plebiscit să aibă întreaga lui greutate morală și politică, el trebue să se traducă printr'o quasi-unanimitate. Simpla majoritate democratică de 50%, plus unul ar însemna că votul popular nu reprezintă în fapt suveranitatea, căci o mare parte din mulțimea votanților este compusă din indiferenți, din pasivi, din elemente asupra cărora puterea exercită o presiune morală sau materială prin intimidare sau prin sugestie.

99% din potrivă este în practică unanimitatea. Dacă în sânul unui popor nu există de cât o proporție de 1% de protestatari sau de nemulțumiți, înseamnă într'adevăr, pentru opinia internă, ca și pentru lumea din afară, că politica regimului este și a poporului și că puterea este indiscutabil legitimă.

Național-socialismul a împins foarte departe arta de a organiza plebiscitele. El este ajutat de sigur de spiritul de disciplină și de simțul colectivității, care caracterizează mulțimile germane. Perfecțiunea publicității, masivitatea propagandei, puterea sugestiei colective a regimului organizează această supunere a mulțimilor cu atâta îndemânare, încât — în ciuda votului secret și a proporției uriașe de votanți — isbânda este dinainte asigurată.

Disciplina și organizarea n'ar fi totuși îndestulătoare pentru a realiza unanimități. Este necesar și succesul, care constitue justificarea supremă a unei politici. De aceia Führerul s'a grăbit să exploateze însuflețirea creată de alipirea Austriei. Celelalte victorii ale lui erau oarecum negative: reînarmarea Germaniei, ocuparea zonei renane, plebiscitul din Sarre constituiau repunerea Germaniei în drepturi care-i aparțineau înnainte de războiu. Alipirea Austriei este însă un câștig pozitiv: înfăptuirea Germaniei Mari, sporirea puterii politice, economice și militare a Reichului. Ea mai înseamnă o anticipare a politicii viitorului.

Înfăptuirile din trecut, ca și politica schițată pentru viitor, sunt aprobate de poporul german, cu o majoritate de 99 la sută.

NINGE CA IN TOIUL IERNII

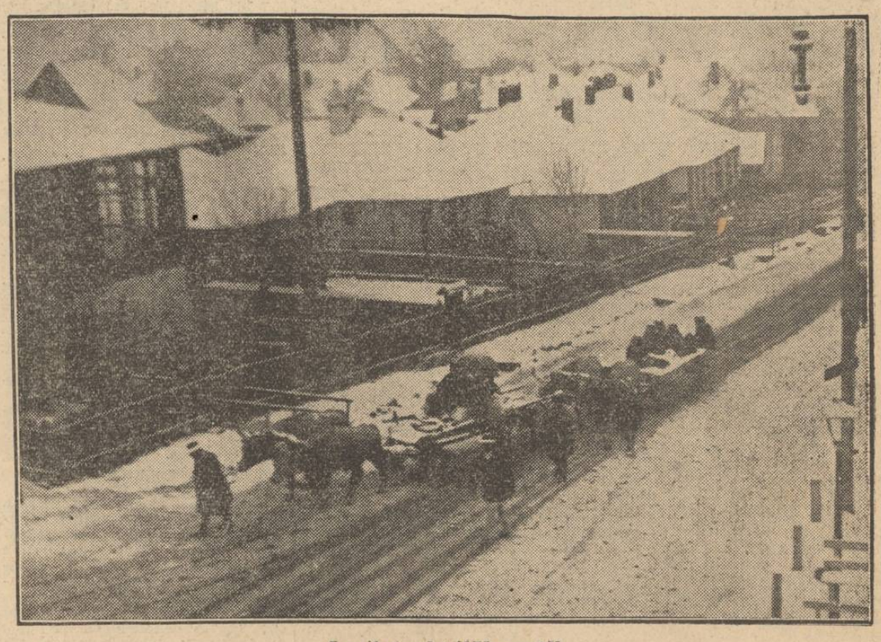

La Agapia (Neamț)

Buzău, 11 Aprilie

Incepând de eri dimineață, s'a lăsat asupra orașului și județului Buzău un val de frig.

Temperatura a scăzut brusc, iar la munte ninsoarea a atins aproape 30 cm.

GERUL A DISTRUS RECOLTA PE PIERSICI ȘI CAIȘI

Din datele sosite la ministerul agriculturii reese că gerul din ultimele zile a distrus recolta de piersici și caiși.

Ministerul agriculturii a trimis Luni seară o circulară tuturor Camerelor de agricultură, spre a arăta acestui departament pagubele suferite și regiunile păgubite.

Canalul Rin-Main-Dunăre va fi gata în curând

Dela trimisul nostru special

Viena, 11

Problema canalului Rin-Main-Dunăre s'a pus pentru prima dată în anul 1917, când Germania credea că va câștiga războiul în mod sigur.

O conferință s'a întrunit la München și apoi o alta la Budapesta, studiind toate posibilitățile de realizare a proectului prezentat de technicienii Marelui Stat Major german.

Lucrarea trebuia să îndeplinească trei condițiuni: să fie realizabilă în minimum de timp, să fie productivă și să prezinte avantagii strategice. Le-a îndeplinit pe toate și executarea ei a început îndată cu canalizarea Dunării superioare dela Ulm la Kelheim. Intervenția aliaților a oprit canalul la punctul Aschaffenburg.

In 1922 s'a construit o mare uzină lângă Passau și după aceea un puternic baraj care a ridicat Dunărea cu 9 metri.

In 1927 au început lucrările de canalizarea râului Main între Aschaffenburg și Lengfurt, construindu-se 7 baraje la Obernau, Klein-Walstadt, Klingenberg. Klein-Neubach, Feudenberg, Faulbach și Eichel.

In momentul de față se lucrează la racordarea punctului Würburg cu linia canalului, fiind nevoe de încă 6 baraje pentru realizarea legăturii. Lucrările de abatere a cursurilor de apă și întărirea țărmurilor și dragarea albiilor au fost luțite angajându-se câteva mii de lucrători și alocându-se noui sume de bani.

Canalizarea Mainului va fi dusă până la Bamberg și va fi terminată în câteva luni. Vapoarele vor putea pătrunde în curând până la Nürnberg.

Finanțarea întreprinderii este făcută de societatea „Rin-Mein-Donau A. G." cu sediul la München, majoritatea acțiunilor aparținând Bavariei și Reichului.

Canalul va avea o lungime de 700 kilometri.

Importanța lui economică poate fi dedusă din faptul că Germania e hotărîtă să investească în lucrări 1 miliard de mărci.

Fără îndoială că afacerea este foarte rentabilă. Să ne gândim că noul canal leagă direct și în condițiuni extrem de avantajoase Renania industrială cu bazinul Europei central, că fabricatele Sileziei de sus și ale regiunei saxone vor vor cobori pe drumul cel mai eftin în Europa Centrală și în Balcani în schimbul grâului și al petrolului de aici, că, însfârșit. mărfurile Bavariei, ale Würtembergului, ale Badenului vor ajunge până la Brăila, la Istanbul, până în fundul lumii.

AL. GREGORIAN

Pentru o apropiere intre Polonia și Lituania

Kaunas, 11 (Rador). — *Abatele Mironas, președintele consiliului de miniștri, a declarat că guvernul lituan înțelege, dacă Polonia vrea, să adapteze relațiunile politice dintre cele două țări la noua situație, îndreptându-le pe aceeaș cale ca și relațiunile cu celelalte state cu care ea colaborează. Dacă această hotărâre a guvernului lituanian nu întâlnește obstacole, realizarea ei va putea să aibă consecințe favorabile pentru relațiunile lituano-polone, dar și pentru sporirea garanțiilor de pace în această parte a Europei.*

Acțiunea teroristă din Palestina continuă

Ierusalim, 11 (Rador). — Situația din Palestina se menține neschimbată.

Teroriștii continuă agresiunile pe întreg teritoriul, jefuind satele și atacând coloniile. Asupra locuinței primarului din Napluz s'au tras focuri de armă.

In satul arab Tuse, au fost făcute 30 arestări printre cei bănuiți că au atacat un primar arab favorabil înțelegerei cu autoritățile britanice.

RAVAGIILE PRODUSE DE EXPLOZIA A DOUA BOMBE

Haiffa, 11 (Rador). — **O bombă aruncată în vecinătatea instalațiilor din portul Haiffa ale societății „Iraq Petroleum Co." a făcut explozie omorând un arab și rănind alți trei.**

O a doua bombă a fost prinsă de un polițist britanic, care a voit să o arunce departe. Bomba a făcut însă explozie în mâna lui, omorindu-l atât pe el, cât și pe un camarad al său.

GROAZNIC ACCIDENT PE LINIA FERATĂ BOLGRAD-RENI

O locomotivă izolată, a surprins pe linie un autocamion cu 32 persoane. — 11 morți și 21 răniți

Am scris eri, după primele relatări telefonice, despre groaznicul accident pe linia ferată Bolgrad-Reni.

Revenim acum cu amănunte complete:

Ismail, 11 Aprilie

Duminică 10 Aprilie, la ora 8 seara, autocamionul cu nr. 541 Galați, se înapoia dela Galați spre Cetatea Albă, având 32 pasageri, majoritatea femei și copii, înveliți cu rogojini, din cauza frigului ce se lăsase spre seară.

In timp ce autocamionul s'a urcat pe pasajul de nivel, în dreptul cantonului 217, bariera fiind deschisă, din direcția com. Cișmigioi, a fost surprins de locomotiva izolată nr. 115.515 ce venea din spre gara Vulcănești spre Reni.

Autocamionul, condus de șoferul Ion Munteanu din Bolgrad, a fost lovit cu putere la mijloc, fiind târît pe o distanță de 150 metri.

Au fost omoriți și groaznic mutilați: un bărbat și cinci femei, a căror identitate n'a putut fi stabilită. Restul de 18 călători au fost internați imediat de personalul spitalului, alarmat de țipetele victimelor.

La spital, după scurt timp, au încetat din viață alte cinci persoane, fără să li se poată veni în ajutor.

D. dr. Mihalcea, medicul spitalului, a făcut intervențiile chirurgicale necesare celorlalte 13 persoane cari, se speră, că vor scăpa cu viață.

Alte șapte persoane s'au ales cu contuziuni ușoare, o fetiță, șoferul Ion Munteanu și proprietarul mașinei, Mihail Danichil, din comuna Tariceanca (Cetatea-Albă) au scăpat ca prin minune, neatinși.

Au fost anunțate imediat parchetul tribunalului Ismail, prefectura județului și direcția de mișcare c. f. r. Galați.

La locul nenorocirii au plecat d-nii: procuror Preda, col. Tiberiu Turturescu, prefectul județului; maior Modest Iosipescu, comandantul legiunii de jandarmi și o delegație a direcției c. f. r. Galați.

NUMELE MORȚILOR

In urma primelor cercetări s'a stabilit identitatea morților. Ei se numesc: Leonte Gâncu, de 24 ani din com. Antonești (Cetatea Albă); Alexandru Gorun, din Tighina, str. Alexandru cel Bun 30; Samoil Slavischi, din com. Cair (Cetatea Albă); Domnica Dolinoi Nervera, de 25 ani, din com. Silești (Covurlui); femeea Alexandrescu, de 27 ani, cu două fetițe, una de doi ani și alta de șase ani, soția colonelului Valeriu Alexandru, dela chestura poliției Galați. Mai sunt patru morți cari, fiind mutilați groaznic, nu pot fi identificați.

RANIȚII

In spital se află internați următorii răniți: Dumitru Vercenco, de 58 ani. din com. Tudora (Cetatea Albă). având fractura coloanei vertebrale și este în agonie; Iacob Cureni, de 52 ani, din com. Volintir (Cetatea Albă); Ana Beșana, de 48 ani, din com. Palanca (Cetatea Albă); Ion Cliniav, de 29 ani, din Galați, str. Cezar 17; Simion Vignetor, de 35 ani, din com. Cazacii Vechi (Cetatea Albă); Arica Segal, de 6 ani, din Galați, str. Frumoasă 2: Eufrosenia Ghicenco, de 16 ani, din com. Cair (Cetatea Albă); Eufrosina

(Continuare in pag. 2-a)

Primul ministru al Franței

D. EDOUARD DALADIER

Panică intr'un cinematograf din Sao Paulo

34 COPII OMORAȚI

Rio de Janeiro, 11 (Rador). — Intr'un cinematograf din Sao Paulo s'a produs panică atunci când cineva a strigat: „Foc".

Publicul din sală, în majoritate compus din copii, s'a repezit spre uși. Au fost călcați în picioare și omorâți 34 de copii.

Numărul persoanelor grav rănite este de 45.

Alte executări in Rusia Sovietică

Varșovia, 11 (Rador). — *Corespondentul agenției Ștefani transmite:*

Se anunță din Moscova că șapte funcționari superiori ai comisariatului pentru agricultură al Republicei Tătare au fost condamnați la moarte și impușcați.

Automobile distruse, lăsate în urma lor de guvernamentalii spanioli fugăriți de trupele naționaliste